

Wie is de mol?

Televisiemakers bestempelen de mol als een stiekemer die anderen zoveel mogelijk in de weg zit. Maar wat is de ware aard van deze geheimzinnige graver?

Het grootste deel van zijn volwassen bestaan brengt de mol ondergronds door. Dus als jonge mollen door hun moeder de wijde wereld in worden gestuurd, begint een gevaarlijk avontuur. Dat gebeurt in de zomer. Wanneer de molletjes op een leeftijd van zo'n twee maanden het veilige gangenstelsel van hun jeugd moeten verlaten, gaan ze op goed geluk naar een eigen territorium op zoek. Ze hebben nog niet veel ervaring in graven en scharrelen vaak bovengronds rond. Een oplettende reiger of ooievaar heeft ze snel in de gaten. Ze belanden tussen de scherpe snavels. Of de jonge mollen glijden in slootjes met steile oevers waar ze niet meer uit kunnen komen. Met al die gevaren is het geen wonder dat slechts de helft van alle jonge mollen volwassen wordt.

Op de tast

Dat mollen eenzaam door het leven gaan heeft een goede reden. Het is een manier om elkaar niet in de weg te zitten, wanneer ze voedsel zoeken. Heel zelden kruisen de wegen van twee mollen elkaar. Dan is het even flink ruzie maken en gaat ieder weer zijns weegs. Alleen in de paartijd zoeken mannetjes en vrouwtjes elkaar op. Na de paring houdt het contact weer op. Het vrouwtje staat in haar eentje voor de opvoeding. Het gangenstelsel dat de mol voor zichzelf graaft, is uitstekend geschikt om regenwormen te vangen: zijn hoofdvoedsel. Wormen die in de buurt zijn, vallen per ongeluk in een gang. Datzelfde lot treft andere kleine bodemdieren. De mol, die meerdere keren per dag zijn gangenstelsel inspecteert, vindt de lekkere hapjes op gevoel. Stijve haren en tastorganen op snuit en poten nemen trillingen van bewegende prooien waar. Dat is maar goed ook, want in het donker valt er voor de mol weinig te zien. Zijn piepkleine oogjes zijn dan ook ongeschikt om goed te kunnen kijken. Helemaal blind is de mol niet. Hij kan licht en donker van elkaar

onderscheiden. Behalve de sterke graafpoten die de mol als een schep gebruikt, is zijn vacht uitstekend aangepast aan het mijnwerkersbestaan. Mollenharen staan loodrecht ingeplant, waardoor het dier zowel vooruit als achteruit door nauwe gangen kan lopen. De vacht maakt tweerichtingverkeer mogelijk zonder om te hoeven draaien. En benauwd krijgt de mol het niet ondergronds. Door een dubbele portie rode bloedcellen die zuurstoftransport door het lichaam verzorgen én door extra grote longen, raakt het dier niet in ademnood.

Zwemkampioen

Misschien verwacht je het niet, maar mollen kunnen uitstekend zwemmen. Dat gebeurt bijvoorbeeld wanneer ze op zoek zijn naar een nieuw territorium. In Duitsland werd eens een mol waargenomen die in vier minuten een rivier van zeventig meter breedte overzwom. Dat betekent een zwemsnelheid van een km per uur. Voor zo'n klein beestje een hele prestatie! Mollen gebruiken alleen hun achterpoten bij het zwemmen. Hun voorpoten bewaren ze voor het graven.

Grondwerker

De hoeveelheid grond die een mol kan verzetten is enorm. In twintig minuten loopt dat op tot wel vier kilo. En dat voor een beestje dat zelf maar een ons weegt! Vergeleken met de mens zou een man van tachtig kilo in dezelfde tijd het gewicht van ruim zes koeien (3200 kilo) opzij moeten graven. Onmogelijk! De graafsnelheid van een mol in ondiepe gangen is maximaal vijftien meter per uur. Zijn gangenstelsel is gemiddeld 150 tot 250 meter lang. Afhankelijk van het voedselaanbod beslaat het territorium tussen

de 400 en 3000 vierkante meter. Buiten het bereik van daglicht hebben mollen geen duidelijk dag- en nachtritme. Zo'n kwart van de tijd besteden ze aan graven, onderhoud van de gangen en het markeren van hun territorium met urinesporen. Eenzelfde hoeveelheid tijd gaat op aan voedsel zoeken. De rest is er om uit te rusten. De grond die de mol kwijt moet, werkt hij naar boven. Zo ontstaan de molshopen, die soms een nachtmerrie zijn voor tuinliefhebbers en boeren. Het weggagen van mollen is bijna onmogelijk. Als je een mol enkele honderden meters verderop zet, vindt hij zijn territorium moeiteloos terug. Of een andere mol neemt de vrijgekomen gangen gretig in. Mollen graven het hele jaar door. De diepte van de gangen hangt af van de grondwaterstand. Daar blijven ze bij uit de buurt. De maximale graafdiepte is ongeveer een meter.

- Per dag eet een mol de helft van zijn lichaamsgewicht.
- Behalve regenwormen eet de mol ook insecten, spinnen, slakken en keverlarven (engerlingen).
- Een mol weegt gemiddeld honderd gram en meet van kop tot staartpunt maximaal twintig centimeter.

Vruchtbare molshopen

Mollen kom je in ons land overal tegen. Ze graven bij voorkeur in losse grond, maar ook een stenige of zandige bodem schuwen ze niet. Door hun ploegwerk maken ze de grond luchtig en brengen ze voedselrijke grond omhoog. De aarde uit een molshoop is daarom uitstekend bruikbaar als potgrond voor kamerplanten. Voor sommige bijzondere wilde planten als vetblad zijn molshopen de ultieme plek om te ontkiemen. En op een drassige grond kan een opgeworpen molshoop ineens een groeiplaats voor paardenbloemen worden: een plant die doorgaans van meer droogte houdt. Met dit in het achterhoofd kijk je de volgende keer wellicht toch met andere ogen naar een molshoop!